

18de zondag door jaar A

Mt. 14, 13-21

Brood, broeders en zusters in Christus, kan tal van associaties bij ons oproepen. We denken bij brood in de eerste plaats natuurlijk aan ons dagelijks eten, dat we nodig hebben om in leven te blijven. Soms betekent het veel meer: een goed belegde boterham wil zeggen dat je in materiële welstand leeft. Een andere associatie is: “wiens brood men eet, diens woord men spreekt”. Met andere woorden, ik heb maar te zeggen wat mijn broodheer (van wie ik materieel afhankelijk ben) graag wil horen. Weer een andere gedachte wordt opgeroepen door de woorden ‘brood en spelen’. Geef de mensen maar brood en spelen (denken de machthebbers), dan houden ze zich wel rustig en hoeven we niet bang te zijn voor kritiek. Ten slotte is er het brood, waarvoor we hier zijn samengekomen: het Brood des Heren.

Wat dat Brood des Heren voor ons kan betekenen, kan op verschillende manieren tot uitdrukking worden gebracht. Vandaag zal ik het proberen door het Brood des Heren te vergelijken met het brood en spelen.

De uitdrukking ‘Geef ze brood en spelen’ stamt uit het oude Romeinse Rijk. En of we het nu leuk vinden of niet: de vergelijking van het Romeinse Rijk met onze huidige brood-en-spelen-maatschappij dringt zich op alle fronten op. Alleen zijn het nu geen keizers, die de mensen een bepaalde levensstijl opdringen, maar het hele sociaal-economische systeem, aangevoerd door de commercie. De commercie wil ons doen geloven dat we vrije mensen zijn als we zoveel mogelijk genieten van alles wat ze ons aanbiedt. En als het ene ons verveelt, komt er wel weer iets nieuws. En zo rennen veel mensen van de ene kick naar de andere, in de waan dat ze dan vrij zijn, terwijl eerder het tegendeel het geval is.

Hier recht tegenover staat het Brood des Heren. We horen er vandaag over in het verhaal van de zogenaamde broodvermenigvuldiging. Dit verhaal komt maar liefst zes keer voor in de evangeliën, wat er op duidt dat het een uitermate belangrijk verhaal is. De versie van vandaag begint met de opmerking dat Jezus een plek zoekt om alleen te zijn.

Maar de eenzaamheid is Hem niet lang gegund. De mensen volgen Hem, want ze weten dat ze bij Hem genezing kunnen vinden, en misschien nog wel meer. Ja, meer, want ze vermoeden dat het Jezus niet slechts gaat om genezing van allerlei lichamelijke kwalen. Ja dat ook, maar vooral toch om genezing tot een gezondere levensstijl, gezonder vooral in de psychische en geestelijke zin van dat woord. Een levensstijl die vrijmaakt van allerlei verslavingen; een levensstijl die niet dwangmatig gericht is op kortstondige kicks, maar op duurzaam genieten van wat het leven biedt. Jezus pleit nergens in het evangelie voor absolute armoede, integendeel. Ook dat maakt mensen onvrij, zoals we maar al

te goed in onze wereld kunnen zien. Nee, Hij wil niet dat iemand iets tekort komt.

Tegen die achtergrond vindt dan het broodwonder plaats. Ha, een wonder. Spektakel. Dáár moeten we bij zijn, hoor je de mensen denken. Maar de mensen weten helemaal nog niet wat Jezus en zijn leerlingen gaan doen. Ze willen alleen maar in zijn nabijheid zijn. En Jezus is met hen begaan. Hij zal geen brood gaan uitdelen omdat de mensen honger hebben, omdat ze geen eten kunnen betalen. De leerlingen stellen trouwens zelf voor om enkele mensen naar de stad te sturen om eten te kopen. Dus aan gewoon brood hoeft er niets tekort te zijn. Maar Jezus wil iets anders laten zien.

Het brood dat Hij uit laat delen door zijn leerlingen is geen gewoon brood. Dat kan ook niet, want van vijf gewone broodjes kun je geen vijfduizend mannen voeden, nog afgezien van de vrouwen en kinderen. De vijf broodjes, beste mensen, zijn een metafoor voor de vijf boeken van de Torah, het belangrijkste gedeelte van de joodse bijbel. De twee vissen symboliseren de eerste christenen, voor wie de vis het symbool was. De broden en vissen samen zijn symbool van de oneindige liefde van God voor zijn volk. Gods liefde voor het joodse volk, waaruit Jezus afkomstig is. Gods liefde voor alle andere volkeren, die dank zij de leerlingen van Jezus van die liefdesboodschap kennis hebben kunnen nemen. Daarom verwijst het broodwonder al vooruit naar het Laatste Avondmaal, waar Jezus het brood uitdeelt aan zijn leerlingen, met de bedoeling dat die het weer uitdelen aan de mensen tot aan de uiteinden der aarde. Als het al niet duidelijk was, dan wordt hier toch duidelijk dat het Brood dat Jezus uitdeelt, het Brood der liefde is. Want wat Jezus hier weggeeft is niets en niemand minder dan Zichzelf. En wat is liefde anders dan het weggeven van jezelf? Dáárom is dit Brood oneindig vermenigvuldigbaar, zó oneindig dat wij er vandaag, in deze viering, nóg van kunnen eten. Amen.

Jan van de Laar, pastor